Eiuſdem reuerendiſſimi patris/ dñi Hugonis Cardinalis ꝛc. Prologi ſancti Hieronymi i euāgelium ſm Lucam expoſitio.

Lucas ſyrus ꝛc. Pmittit autem hieronymꝰ huic euāgelio pꝛemiū: in q̄ oſ̄dit q̄s et q̄lis fuit auctoꝛ/ ꝛ vbi ſcripſit/ ꝛ q̄re. Quis fuit auctoꝛ: Lucas. Qualis: Medicꝰ. Et vbi ſcripſit: In achaia. Quare: Ut erroꝛes iudeoꝝ extirparet et minꝰ explanata elucidaret. Cōmendat aūt eū Hieronymꝰ a tribꝰ .ſ. ab officio/ a conuictu / a virtute. Ab officio ꝛ ante fidē et poſt fidē. Añ fidē fuit medicꝰ: poſt fidē euāgeliſta: vt q̄ fuerat medicꝰ coꝛpoꝝ fieret medicꝰ aīarū. A ꝯuictu: q2 diu fuit i ꝯſoꝛtio apl'oꝝ: tādē ſecutus eſt paulū vſq3 ad moꝛtē. A virtute: q2 fuit virgo. Deinde oſ̄dit Hieronymꝰ triplicē cām/ q̄re poſt alios ſcripſit euāgelium lucas .ſ. ad oꝛdinē/ ad cautelā/ ad cōpletionem. Ad oꝛdinē: vt ſeriatim diſponeret q̄ alij dixerāt q̄dāmō confuſe. Ad cautelam grecis ſiue achaicis: vt a fabulis iudeoꝝ/ ꝛ erroꝛibus pſeudo apl'oꝝ cauerēt. Jā em̄ intātū ſeducti erāt: vt crederēt ſola legalia ſine fide euāgelij ſufficere ad ſalutē. Ad completionem: q2 q̄dā ab alijs fuerāt ichoata/ ſ nō plene ꝯſūmata: q̄dā etiā p̄termiſſa q̄ lucas appoſuit. Sed q2 rurſus lucas videt̄ cōfūdere oꝛdinē rei ꝛ tēpoꝛis: Cōputat em̄ genealogiā chꝛiſti aſcēdendo: i q̄ videt̄ ꝯfūdere oꝛdinē rei/ cū genealogie deſcēdēdo ſoleāt cōputari: ſic etiā matthꝰ cōputat. Et tēpoꝛis: quia genealogiā chꝛiſti cōputat poſt baptiſmū: ideo ſubdit cauſas hieronymꝰ/ q̄re lucas aſcēdēdo ꝛ poſt baptiſmū texuerit chꝛiſti genealogiā: Hoc em̄ p ſignificatione fecit: vt .ſ. p h̄ myſtice mōſtraret̄/ ꝙ in baptiſmo dant̄ penne q̄bꝰ aſcēdit̄ in celū. Dicit ḡ: a Lucas/ ſupple fuit: b Syrus natiōe .i. natꝰ i ſyria. c Et antiochenꝰ .i. natꝰ i antiochia ſyrie: Et h̄ dr̄ ad differētiā alterꝰ antiochie q̄ non ē in ſyria: imo i pſida. d Arte medicus. Hic cōmēdat̄ ab officio añ fidē. e Diſcipulꝰ apl'oꝝ. Hic a ꝯuictu: ꝛ itellige petri ꝛ pauli p excellētiā. Eos em̄ antonomaſice apoſtolos itelligere cōſueuimus: vt cū dr̄: Diſpoſuimꝰ viſitare limina apl'oꝝ. Sz maxie tñ adheſit paulo: vñ dic̄: f Poſtea paulū ſecutꝰ: Act. xvi. g Uſq3 ad cōfeſſionem eiꝰ .i. vſq3 ad martyrium qḋ p ꝯfeſſiōe nōis chꝛiſti ſuſtinuit. Ul' Uſq3 ad cōfeſſionē .i. eius fidē/ et confeſſionē p oīa imitando. h Seruiēs dño/ fuit/ ſine crimie: moꝛtali ſupple .i. ſine culpa. Et h̄ pbat ſubdēs: i Nā neq3 vxoꝛē vnq̄ habēs neq3 filios. Hic cōmendat̄ a virtute. k Septuagintaq̄ttuoꝛ annoꝝ: exiſtēs ſupple: l Obijt in bithynia plenꝰ ſpirituſctō .i. gr̄a ſpūſſctī. m Qui cū ꝛc. Hic oſ̄dit vbi ſcripſit euāgeliū. Sic ꝯſtrue. Qui .ſ. lucas. r Sctō iſtigāte ſpū .i. iſpirāte: ꝛ ideo nō ſupflue. s Scpſit hoc euāgeliū i partibꝰ achaie .i. grecie: ꝛ h̄ greco ſermōe/ ſiue grece n Cū: p quāuis. o Jā ſcripta eſſent euangelia: tā a pſeudo q̄3 a veris euāgeliſtis. p Per mattheū q̄dē i iudea: ꝛ hoc hebꝛaico ſermone ſiue hebꝛaice. q Per marcū aūt i italia: et h̄ ſupple latine. t Ipſe/ dico/ etiā ſignificās in pncipio .i. in pꝛemio ſuo: illo .ſ. Quoniam q̄dē ꝛc. qḋ dicit/ ſuū/ ad differentiā huius qḋ eſt hieronymi.

Incipit Prologꝰ ſcti Hieronymi i euāgeliū ſm Lucā.

a Lucās b ſyrꝰ natiōe
c ꝛ antiochenꝰ d ārte
e medicꝰ: diſcipulꝰ
f apoſtoloꝝ/ poſtea
g paulū ſecutꝰ vſq3 ād ꝯfeſſio
h nem eius ſeruiens dño ſine
i crimine. Nā neq3 vxoꝛē vnq̄
k habēs neq3 filios: ſeptuagin
l taq̄ttuoꝛ annoꝝ obijt in bi
m thynia plenus ſpūſctō. Qui
n o cū iā ſcripta eſſent euangelia
p per mattheū q̄dē in iudea/ p
q r marcū aūt i italia: ſanctō in
ſtigāte ſpū i achaie ptibꝰ hoc
s ſcripſit euāgeliū: ſignificans
t v etiam ipſe in principio ante
x y z a hoc alia eſſe deſcpta. Cui ex
tra ea q̄ oꝛdo euangelice diſ
b poſitionis expoſcit: ea maxie
c neceſſitas laboꝛ fuit: ut pmū
d grecis fidelibꝰ oī pphetatiōe
e vētūri in carnē dei chꝛiſti ma
f g nifeſta eſſet humanitas: nē iu
h i dāicis fabulis attēti/ i ſolo le
k gis deſiderio tenerent̄: vel ne
hereticis fabulis ꝛ ſtultis ſol
licitatiōibꝰ ſeducti exciderēt a
l m veritate/ elaboꝛaret. Dehinc
vt in principio euāgelij iohā
n nis natiuitate pꝛeſumpta/ cui
o euāgeliū ſcriberet: ꝛ in q̄ telē
p q ctus ſcriberet indicaret: cōn
r s teſtans in ſe cōmpleta eſſe/
t v que eſſent ab alijs inchoata.

Illud em̄ eſt pꝛemiū luce: iſtud non eſt pꝛoemium luce/ ſed in lucā. x Alia: id eſt alioꝝ euāgelia. y Eſſe deſcripta: non ſolum matthei ꝛ marci: ſed etiam quoꝛundā pſeudo euāgeliſtarum: quos in pꝛemio ſuo tangit. v Ante hoc .i. antecq̄3 ipe ſcriberet iſtō euāgeliū. Quidā habēt/ q̄ſi/ ꝛ nō/ hoc: ꝛ ē idē ſenſus. z Cui ꝛc. Subdit cauſas q̄re ſcripſerit: ne ſupflue videret̄ ſcpſiſſe poſt alios. Uñ dic̄: Cui .ſ. luce. a Extra ea que oꝛdo euāgelice diſpoſitionis expoſcit .i. pter eā cām q̄ eſt vt euāgelicā oꝛdinaret hiſtoꝛiā. Uel extra ea: q̄ .ſ. ſūt veritas/ vtilitas/ cōpēdium ꝛ oꝛdo. b Ea maxime neceſſitas laboꝛis fuit: .i. ea maxima fuit et neceſſaria cā ſui laboꝛis: c Ut humanitas chꝛiſti dei .i. filij. e Uēturi i carnē oī pꝛophetatiōe .i. de q̄ omibꝰ modis pꝛophetatū erat ꝙ vēturus eſſet in carnem: non tūc vēturi q̄ñ lucas ſcpſit: ſ quātū ad pphas. f Eſſet manifeſta .i. vt chꝛiſti humanitatē aperiret. d Grecis primū .i. pꝛincipaliter: Et maxime/ fidelibus. Pꝛo fidelibꝰ em̄ ſoluminodo ſcripſit illud. Uel/ Primū eſſet manifeſta .i. appꝛime .i. ſolide et perfecte. Uel pꝛimum grecis eſſet per lucā manifeſtata q̄3 alijs per eū .i. per eius ſcriptū: Scripſit em̄ grece. g Ne iudaicis fabulis attenti ꝛc. Ecce cautela. k Uel ne hereticis fabulis ꝛc. Hic oſ̄dit q̄re voluit eis manifeſtare. Sic ꝯſtrue: l Ut elaboꝛaret .i. laboꝛe ſuo h̄ efficeret. g Ne/ ipſi fideles greci: h Judaicis fabulis attēti: Sumptū ē de .ij. Timoth .ij. et ad Titū .i. i In ſolo legis deſiderio tenerent̄ .i. crederēt ſola legalia ad ſalutem poſſe ſufficere: qḋ eis p̄dicabāt pſeudo. Uel/ Ne exciderēt a veritate. Illi dico/ ſeducti hereticis fabul' ꝛc. Inculcatio verboꝝ ē. m Dehinc vt i pncipio euāgelij ꝛc. Ecce tertia cauſa q̄re ſcripſit euāgeliū .ſ. ad cōpletionem: vt que ab alijs minꝰ dicta fuerāt/ ſuppleret. Uñ dicit: Dehinc .i. iō ſcripſit: vt/ n Pꝛeſumpta .i. pꝛemiſſa/ natiuitate iohānis i pncipio euāgelij: ſui .ſ. p Indicaret cui: id ē ad honoꝛem cuius .ſ. chꝛiſti: ſcriberet euangelium. Per hoc em̄ ꝙ i pꝛincipio euāgelij ſui agit de natiuitate p̄curſoꝛis chꝛiſti .ſ. iohannis: q̄ erat eius vox vel pꝛeco/ oſtendit ſe ad honoꝛē chꝛiſti ſcribere. o Et/ idicaret etiā/ i quo: id ē in cuius animalis figura: electus ſcriberet. Per hoc em̄ ꝙ a zacharia ſacerdote incepit: cuius erat officiū imolare/ innuebat ſe lucas per vitulū ſignificari: qui ſolet imolari. Uel/ In quo: id eſt ad quid ꝛ ad qḋ opus eſſet electus .ſ. ad euāgelicādum verbo ꝛ ſcripto. Uel ſm aliam litterā: In q̄ electis ſcriberet .ſ. Theophilo/ cui ſcribit hic: ꝛ in eo oībꝰ electis. Alia nō mutantur. o Et/ indicaret/ in quo: id eſt ad quid ſcriberet .ſ. vt que ab alijs pꝛetermiſſa fuerant: compleret. Ipſe dico: q Cōteſtans: in pꝛologo ſuo vel etiam in ipſo opere. r Completa: id eſt plene ſcripta. s Eſſe in ſe: id eſt in libꝛo ſuo. t Que ab alijs/ euāgeliſtis. v Eſſent inchoata: et non conſūmata. Nota ꝙ ab hoc loco: Dehinc/ vſq3/ conteſtās: quaſi interpoſitio ē: nec eſt de tertia cauſa quā incipit aſſignare/ vbi dicit: Conteſtās i ſe cōpleta. Et hoc cōteſtatur in pꝛologo ſuo/ dicēs. Quoniāq̄dē multi conati ſūt ꝛc. Et nota ꝙ nō ait/ a ſe: ſ i ſe: Nō eni attribuit ſibi: ſ deo. Uñ nō ait/ cōpleta/ a ſe: ſed a deo in ſe.

¶ deo in ſe. a ¶ Cui idõ zc. Quia dixerat lucã idõ ſcp̃ſiſſe / vt euã gelicã hiſtoriã ordinaret: ipſe autẽ videt ordinẽ confũdere: qꝛ genealogiã chriſti retrograde cõputat / aſcẽdẽdo a ioſeph vſqꝫ ad deũ: Jdõ ſubdit cauſã hieronym⁹ q̃re hoc faciat. ſ. ꝑ myſterio. Jdõ em̃ genealogiã chriſti cõputat poſt baptiſmũ ꝛ aſcẽdẽdo: vt ꝑ h̃ myſtice monſtretur ꝙ poſt baptiſmũ daẽ facultas baptiçatiſ aſcẽdẽdi ad deũ. Et h̃ ẽ qd̃ dr̃ hic: Cui idõ zc. Sic ordina con/ ſtructionẽ. a ¶ Cui .ſ. luce. b ¶ Jdõ pmiſ ſa ptãs eſt: ſupple icipiẽdi. d ¶ A per/ fectione genera/ tionis filij dei. i. a pfecta generatione filij dei: quã perfecte deſcribit / ponens ſe/ ptuagitaſeptẽ gene/ rationes: ꝛ ita pfecte cõputat generationem chriſti / incipiẽdo inqꝫ poſt baptiſmũ. Generationis dico / f ¶ Implete. i. ꝯſũ/ mate: e ¶ In chriſto: ſcd̃m mattheũ: qꝛ vltra chriſtũ non ꝓtẽdit ſeries genealogie: qꝛ chriſt⁹ neminẽ genuit ſcd̃m car/ nẽ. Vſqꝫ ad chriſtũ vero filij ſuccedũt patribus i genealogia ſm̃ mattheũ. Vltra chriſtũ em̃ non ꝓceſſit matthe⁹: a q̃ inci/ pit lucas finiẽs i deũ. g ¶ Et repetẽde: q̃ſi pmiſſa ẽ ei ptãs icipiẽdi poſt baptiſmũ texere generationẽ chriſti: quã texuit matthe⁹ añ: ꝛ ita mutare ordinẽ tp̃is. Jtẽ pmiſſũ ẽ ei / vt aſcẽ dẽdo generationẽ eius computaret: quã matthe⁹ deſcẽdẽdo cõputauit: ꝛ ita mutare ordinẽ rei. Et hec eſt ei pmiſſa ptãs repetende. i. reuoluẽde. i. ordine ꝑpoſtero narrãde. Et bñ ait: repetẽde: qꝛ matthe⁹ genealogiã texuerat recto ordine: ꝛ iſte repetijt. i. retrograde petijt. Repetẽde inqꝫ / h ¶ A pn/ cipio humane natiuitat'. i. retrograde icipiẽde a ioſeph q̃ putabat pncipiũ natiuitatiſ humane i chriſto: qꝛ putabat pr̃ ei⁹. Vel / Repetẽde a pncipio. i. vſqꝫ ad pncipiũ: qꝛ aſcẽ/ dit a ioſeph vſqꝫ ad deũ / q̃ eſt primũ pncipiũ. Vñ in fine ge/ nealogie dr̃: q̃ fuit dei. Vl' / Repetẽde a pncipio. i. a deo: quia nõ cõputat deſcendẽdo: tñ ex eoipſo ꝙ aſcẽdit a ioſeph ꝛ vſqꝫ ad deũ / ꝛ ibi terminat: oñdit ad ioſeph deductã a deo. Vel alit ꝛ parũ mutat. a ¶ Cui pmiſſa ẽ poteſtas gene/ rationis implete in chriſto: et repetende a princi/ pio. i. retrograde narrãde incipiẽdo c ¶ Poſt baptiſmũ filij dei a pfectione. i. a primo. ſ. chriſto vl' ioſeph / vſqꝫ ad vltimũ. ſ. deũ. Alia nõ mutat. i ¶ Ut reqrentib⁹ zc. Quaſi ideo inchoat poſt baptiſmũ ꝛ computat aſcẽdẽdo: k ¶ Ut demõſtraret requirẽtib⁹. i. ſcire volentib⁹. l ¶ In quo . i. per quẽ ipſe lucas ꝛ q̃libet alius: m ¶ Erat apphendẽs . i. poterat apprehẽdere deũ. ſ. per chriſtũ a quo i genealogia aſcendit vſqꝫ ad deum. Et eſt ſenſus. q. d. ideo poſt baptiſmũ ꝛ aſcẽdẽdo texuit chriſti generationẽ / vt per hoc oſtẽdat qꝛ i baptiſmo dat facultas aſcẽdẽdi vſqꝫ ad deũ per chriſtũ: ſicut in genealogia a chriſto ẽ aſcenſus ad deum. n ¶ Per na/ than filiũ dauid zc. quaſi vt demonſtraret h̃ modo. ſ. o ¶ Introitu. i. principio: q ¶ Generationis admiſſo in/ ſeparabilis dei. i. filij dei qui eſt vnũ cũ pr̃e. Vel / r ¶ In/ diſparabilis. i. nõ diſparabilis. i. filij qui ẽ deus / par patri ſiue qui equalis eſt patri. Generationis dico / p ¶ Recurrẽ/ tis i deũ. i. retrograde ꝓcedẽtis vſqꝫ ad deũ. q ¶ Admiſſo id ẽ deducto: Et hoc: Per nathan filium dauid. Jnfra dicit / dauid patrẽ: vide / qꝛ matthe⁹ ꝛ lucas cõueniũt i pa/ trib⁹ ab abraã vſqꝫ ad dauid. Deinde diſſentiũt: qꝛ matthe/ us texuit genealogiam a dauid per ſalomonẽ: lucas a dauid per nathan filiũ eius adoptiuum. Legit eni ꝙ mortuo ſama fratre dauid: cuius fili⁹ fuit nathan / ieſſe pater dauid adopta/ uit nepotẽ. Jtẽ mortuo ieſſe / dauid adoptauit nathan. Jtem j. Paral. iij. b. dr̃ nathã fili⁹ dauid d̃ berſabee. Sama ꝛ ſobab et nathan ꝛ ſalomon quattuor de berſabee. Alij dicunt eum filiũ fuiſſe dauid. Hoc autẽ non vacat a myſterio ꝙ genealo/ giam computat aſcẽdendo per nathan a dauid / ꝛ ſic vſqꝫ ad deũ: ſed ꝑ hoc myſteriũ inſtruit / ꝙ potes aſcẽdere ad deum per nathan ꝛ dauid. i. per opera ꝓphete ſi pro modulo tuo imiteriſ ea ꝛ ꝑ humi litatẽ in qua premi/ nebat dauid. Nathã etiam interpretatur donans vel donat⁹ gratie: Et talis de/ bet eſſe qui vult ad deum aſcendere. s ¶ Ut ꝑdicans ho/ minib⁹ zc. Jllud qd̃ dixerat explicat: q̃ſi ideo pmiſſa ẽ ꝑ/ dicta poteſtas: ſiue ideo lucas hoc fecit: vt ꝑdicans ho/ minib⁹ chriſtum. Chriſtũ dico / ſuũ/

a Cũ ideõ põſt baptiſmũ filij b dei ã pfectione c generationis d in chriſtõ e f †implẽte / ꝛ rẽpetẽde a g principiõ natiuitatiſ humane h i poteſtas pmiſſa ẽ: vt k rẽqren/ tibus demõſtrãret in q̃ appre l m hendẽs erãt ꝑ nãthã filiũ †da n o uid intrõitu rẽcurrẽtis i deũ p q r generatiõis ãdmiſſo: †inſẽpa s rabilis †dei: vt ꝑdicãs hõmi/ t v nib⁹ chriſtũ ſuuz / õpus pfecti x y hois rẽdire i ſe pẽr filiũ facẽ/ z a ret: qui ꝑ dauid pãtrẽ vẽniẽti/ b c bus iter ꝑbẽbat i chriſtõ. Cui d luce nõ imerito etiã ſcribẽdo/ rũ actuũ aplõrũ poteſtas in e miniſterio dat: vt dẽo in deũ f g plẽno ꝛ filiõ perditiõis extin/ cto / orone ab ipiſ aplĩs facta: h i ſortẽ † dñice electiõis nũmer⁹ k l complerctur. Sicqꝫ pãulus conſũmationem apoſtolicis actib⁹ daret: q̃diu cõtra ſti/ mulũ recalcitrãtẽ dñs eligiſ/

luce. ſ. i. ſibi cõceſſũ ad predicandum: qꝛ eius fidem predicat et ſeruat. Vel / ſuũ / hoim. i. eis datũ ad ſaluãdũ eos. Eſa. ix. b. Fili⁹ dat⁹ ẽ nob. y ¶ Faceret / lucas ſupple. i. oñderet fieri. t ¶ Op⁹ pfecti hois. i. hoiem. i. adã ſiue humanũ gen⁹: qd̃ ẽ opus pfectũ: id ẽ in finali opeꝝ cõſũmatiõe cõditũ. Jn hoie eni perfecta ſũt opera ſex dierum. v ¶ Redire i ſe: id eſt ad ſtatum perfectionis ſue vnde ceciderat. Vel / in ſe: id eſt in deum x ¶ Per filium / ſupple dei. Vel / per filium / da/ uid: id eſt ꝑ nathan: Et hoc myſtice intelligendũ. z ¶ Qui . ſ. lucas. b ¶ Prebebat iter: id ẽ prebcri oſtẽdebat. c ¶ In chriſto: id eſt per chriſtum iter aſcendẽdi in deum. Et qb⁹: a ¶ Venietib⁹ ꝑ dauid. i. ꝑ humilitatẽ. Dauid dico / z Patrẽ / chriſti vel nathan. Vel / Prebebat iter i chriſto . i. ad chriſtum: qui eſt terminus generationis ſm̃ mattheũ: ꝛ pncipiũ ſm̃ lucã. Venietibus ꝑ dauid. i. deſcendẽtib⁹ ſm̃ mattheum. d ¶ Cui luce zc. Subdit ad commẽdatio/ nem luce / ꝙ dati ſunt ei ad ſcribendũ actus apoſtolici. Unde dicit: Cui luce nõ imerito etiã ſcribẽdorum actuũ apoſtolorum poteſtas in miniſterio datur: id eſt vt ſit miniſter illius operis. Et hoc merito: quia bene deſcri/ pſerat euangelicam hiſtoriam. e ¶ Ut deo in deum zc. Quaſi ideo data ẽ ei poteſtas deſcribendi actus apoſtoloꝝ: Ut deo: id ẽ chriſto oſtẽſo eſſe / f ¶ Pleno deo i deũ: id ẽ eſſe plenũ deũ: id ẽ expoſita chriſti aſcenſione / per quã euidẽ/ ter innotuit plen⁹ de⁹ qui in incarnatione ſeruus apparuerat. Et nota ꝙ per hanc prepoſitionem / in / intelligunt iſti termi/ ni / deo / et / deũ / poni hic perſonaliter: Significat em̃ tranſi/ tũ qui ẽ diuerſitatis. Oportet ergo ꝙ ſit hic diuerſitas per/ ſonarum. Et erit ſenſus: Deo: id eſt filio / reuerſo ſupple: in deum: id eſt ad patrẽ. Et per hoc / pleno: qꝛ in aſcenſione ſiue reuerſione ad patrem oſtẽdebat eſſe plenus deus: De h̃ Act. j. a. g ¶ Et filio perditionis extincto: id eſt expo/ ſita morte iude q̃ dicit filius perditionis. Joh. xvij. c. Pa/ ter quos dediſti mihi cuſtodiui ꝛ nemo perijt niſi filius pdi/ tionis. i ¶ Numerus dñice electionis compleret. i. oſtẽderet quõ numerus apoſtolorũ qui a domino electi ſunt duodeci cõplet⁹ ẽ matthia ſubſtituto: q̃ fuerat iminut⁹ i iuda. Cõpleret inqꝫ / h ¶ Sorte / pmo / orone ab ipſis apoſto/ lis facta. Act. j. d. Elegerũt nãqꝫ duos. ſ. ioſeph q̃ cogno/ minat⁹ ẽ barſabas ꝛ matthiã. Deide ſorte, piecta / oẽs pſtra/ ti ſunt ad orationẽ: ꝛ cecidit ſors ſuper matthiã. k ¶ Sicqꝫ paulus conſũmationem apoſtolicis actibus da/ ret zc. Et eſt ſenſus. Sicqꝫ: id eſt executis omnibus iſtis. ſ. expoſita aſcẽſiõe / morte iude / ſubſtitutiõe matthie: ꝛ reliqs: l ¶ Paul⁹ cõſũmationẽ apoſtolicis actib⁹ daret. i. liber actuũ apoſtolorũ terminaret / in paulo. ſ. in ꝑdicatione eius rome: qꝛ dñs eũ tãdẽ per multas eccleſie pſecutiones conſũmauit in bono. Et hoc ẽ quod dicit: Quamdiu zc.

¶ Quod ꝛ legentib⁹

Al. †cõplete

Al. nõ hꝫ †dauid

Al. †indiſpa/ rabilis

Al. †dei ꝑdicãſ in hominibus

Lucas ipſe ele/ uans vel cõſur/ gẽs: qꝛ leuat ge nealogiã vltra adam in deum

Filij dauid: ſex: quattuor: nouẽ: abſqꝫ filijs con/ cubinarum

Sed q̃s hoc lucã ordinẽ patrũ in gen logia ...

Al. †dñi

Al. †ceciã

a Quod ⁊ legētib⁹ ⁊c. Sic cōſtrue. Quod .i. q̄re dn̄s iudā deſtitui ⁊ matthiā ſubſtitui: vel paulū recalcitrantē numero apoſtolico apponi voluerit. c Etſi: id ē q̄uis/ vtile fuerat expediri a nobis per ſingula: id ē ſingillatim. b Et legētib⁹ ac q̄rentib⁹ deū .i. hec ſcire volentib⁹. d Tñ/ ego/ ſciens ꝙ oportet agricolam operātem .i. quēlibet ꝓ iſtructione alioꝝ laborātem. e Edere primum de fructib⁹ ſuis: .i. de labore ſuo fructū pcipere: qḋ fit cū auditores ex ei⁹ doctrina ꝓficiunt. f Uitamim⁹ .i. vitaui mihi et alijs. g Publicā curioſitatē .i. ſupflua verborū multiplicitatē vł oſtēſionē. Et exq̄ſite dictū eſt: Publicam curioſitatē .i. cōmunē: Hoc eſt eñ in quo oēs publice .i. cōmuniter fere peccāt. Maxime eñ ſunt curioſi/ ſic vt verba multiplicēt ⁊ inculcēt: vt ex agmine verborū videant̄ ſciētes. h Ne nō tā volētib⁹ ⁊c. q.d. ideo nō per ſingula hec expediuim⁹. Ne: ꝓ vt. i Nō videremur demōſtrare deū .i. dei noticiā tradere: vel dei ſciētiā: l Uolentib⁹ deū: ſupple videre .i. ad dei peruenire viſionē/ ⁊ q̄rere que proſūt ad ſalutē. Li/ deum/ ē diaſynticū ibi. k Tam .i. intātū. m Quā .i. inquātū/ videremur prodeſſe: id eſt ſatiſfacere. n Faſtidientibus: .i. curioſis/ ſubtilia ⁊ inutilia ⁊ noua querētibus: nō q̄ ſunt ad edificationē. Aliq̄ libri habēt: Prodidiſſe .i. miniſtrare ſiue demōſtrare quod querebāt. Et eſt ſumma. q.d. Hieronymus: Licet vtile eſſet ꝓpter volentes req̄rere deū/ ſingula explanare: tñ ne fructū amitterē in faſtidiētibus volui breuitate ſermonis potius perſtringere.

a ſet. Qḋ ēt legētibus ac querentib⁹ deū/ ētſi per ſingula expediri a nobis vtile fuerat: d ſciens tāmē ꝙ operantē agricolā oporteat primū de fructib⁹ ſuis ēdere: vitauim⁹ publicā curioſitatē: nē nō tā volentib⁹ deū demōſtrare videremur ꝙ̄ faſtidiētib⁹ ꝓdeſſe. (pdidiſſe)

Finit ꝓlogus

Proemiū ſancti Luce in euangelium ſuum incipit.

Uōniā quidē multi cōnati ſunt ordinare narrationē q̄ in nobis cōplete ſūt rerū/ ſicut tradiderūt nobis q̄ ab initio ipſi viderūt ⁊ miniſtri fuerūt ſermonis: viſū ēſt ⁊ mihi āſſecuto a principio oīa diligēnter ex ordine tibi ſcribēre ōptime theophile: vt cōgnoſcas eoꝝ verborum de quib⁹ eruditus es veritatem. Al. ꝑ narratiões Al. ꝑ redūdant

Explicit expoſitio Prologi ſancti Hieronymi in euangeliū ſm̄ Lucam.

Euſdem reuerendiſſimi patris/ dñi Hugonis Cardinalis ⁊c. Proemij ſcti Luce Expoſitio.

Uoniā quidē multi ⁊c. Impingua oblationē ⁊ da locū medico: Ecci. xxxviij.b. Hoc fit cum orō ſiue lectio conditur charitatis affectu. Sic eñ effectū habet medicina: et tunc dat̄ locus medico .i. luce. Lucas eñ medicus de corporib⁹ ad animas/ de herbis trāſiuit ad verba: q̄ ſic aromata trita/ meliorem cōſequuntur effectū. Sed qm̄ p̄paratio medicinā iuuat: ſuo operi preponit ipſe lucas proemiū/ ſcribens theophilo: q̄ potentiſſimus erat in achaia: vel potius cuilibet amāti deū: Hoc eñ nomē theophili dic̄. Hūc tenēs ordinē: Primo oſtēdit quib⁹ de cauſis ſcripſerit euāgeliū/ ne forte videret̄ ſuperflue ſcripſiſſe poſt alios .ſ. ꝓpter pſeudo euāgeliſtas: qui tunc pullulauerant: ⁊ ſub nomine thome ⁊ matthie multa ſcripſerant/ errores multos continētia: Et cū ipſe lucas peritus eſſet hiſtoriographus/ voluit tradere hiſtoriā: vt falſas eoꝝ traditiones eliminaret/ ⁊ excluderet ab eis errores ſeminatos. Secūdo oſtēdit modū tractādi: q̄ .ſ. modo ſit tractatur⁹ euāgelicam hiſtoriam. Tertio oſtēdit q̄ fine ſcripſerit. Dicit ergo: Quoniā quidē ⁊c. Sed p̄mo notādū/ ꝙ ſicut ꝑ figuras q̄ttuor aīaliū figuratus ē chriſt⁹: ita ⁊ ꝑ nomia eorū. Eſt eñ mattheus .i. donatus in natiuitate. Eſa. ix.b. Paruul⁹ natus ē nobis ⁊ fili⁹ dat⁹ ē nobis. Marcus .i. excelſus mādato i paſſione: q2 ad mādatum patris exaltari in cruce non dubitauit. Phil. ij.a. Factus ē obediēs ⁊c. Lucas .i. ipſe cōſurgēs in reſurrectione. Johānes/ in q̄ ē gratia in aſcēſione ⁊ ſancti ſpiritus miſſione. o Quoniā quidē multi ⁊c. Cōſtructio littere dupliciter poteſt ordinari. Primo ita ⁊ pretermittēs Quoniā/ ad tēpus. p Multi conati ſunt ordinare narrationem rerum: euāgelij .ſ. Que in nobis ſūt complete. Complete ſunt inq̄: ſicut tradiderunt nobis qui ab initio ipſi viderunt et miniſtri fuerunt ſermonis. Modo ſume/ qm̄. Et qm̄ conati ſunt: id eſt inutiliter aggreſſi: vt i leuā partē interpretet̄ hoc ꝙ dico/ conati: viſū ē ⁊ mihi aſſecuto oīa a principio ſcribere tibi optīe theophile: et hoc/ diligēter ex ordine: id eſt ordinate. Ecce aperit modū tractādi: ſubſequenter finē. y Diligenter ex ordine: per hoc notat ꝓlixitatē tractatus. Nemo eñ pōt cōmode ſeruare diligentiā in breuitate nimia. Vñ Glo. Prolixiorē ⁊c. Finē notat dicēs: b Ut cognoſcas veritatē .i. ordinē. c Eorū verborū de q̄b⁹ erudit⁹ es .i. euangelice hiſtorie quā ſciebat/ ſ; ordinē ignorabat. Alit̄ pōt ordinari vt cōſtruas ita. v Uiſū ē ⁊ mihi aſſecuto a p̄ncipio oīa ſcribere tibi diligent̄ ex ordine optime theophile. Scribere i. ꝙ̄ ex ordine: Sicut tradiderūt nob̄ q̄ ab iītio ipſi viderūt ⁊ miniſtri fuerūt ſermonis. Uiſum ē inq̄ mihi: Modo reſume a principio. o Quoniam quidē multi ⁊c. Mali multi ſūt: ecōtrario boni pauci ſūt. Matth. xx.b. Multi vocati pauci vero electi. Eccś. j.d. Stultoꝝ infinitus eſt numerus. j. Cor. ix.b. Oēs currūt ſ; vnus accipit brauium. q Conati ſunt. Mali conant̄ ꝓpria virtute: iō elaborant ⁊ ſine fructu/ nec perficiūt. Hiere. ix.b. Ut inique agerent laborauerunt. Ecōtrario boni facile agūt ⁊ fructuoſe et cōſūmūt. Numeri. xxiij.d. Nō ē laſſitudo in iacob ⁊ dolor i iſrł: Alia littera/ vbi noſtra habet: Nō ē augurīū i iacob: nec diuinatio in iſrael. Sancti eñ ſine dolore luctant̄/ ⁊ ſine laſſitudine cōtēplant̄. Eſa. xl.g. Currēt et nō laborabūt. Qḋ ſpiritu dei incipit̄ leuiter fit ⁊ bene pficit̄: De⁹ eñ operando nō laborat: q2 dixit et facta ſūt: Et qḋ incipit cōſūmat: quia dei perfecta ſunt opera. r Que in nobis cōplete ſūt/ vel redundant. Eccś. j.b. Oīa flumina intrant i mare ⁊ mare nō redundat .i. non auget̄ neq; effluit. Sic auarus pecunie/ ſcientie/ librorum multitudine nō redundat. Res ille .i. chriſti myſteria in apoſtolis abundabāt ⁊ iō redundabant: ꝑ manus elemoſyne: per oculos lachryme: ꝑ ora p̄ces ⁊ inſtructiones. Pſ. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleat̄ aīa mea ⁊c. Nota ꝙ nō ait a nob̄/ ſ; i nobis: deo attribuēs nō ſibi: Ac ſi diceret: Nō a nob̄ iplete ſūt/ ſ; a deo i nobis. In nobis redūdāt/ dicit .i. per nos ſiue ꝑ officiū noſtrū per vniuerſū orbē more vndarū fluentiū mētes fidelīū irrigāt. s Ipſi viderunt: intelligēdo. t Et miniſtri fuerūt/ opere exequēdo: q̄ſi nō ſolū intellexerūt/ ſed etiā miniſterio .i. opere impleuerūt. Et bñ iungit viſionē et miniſterium. Hiere. xxxj.d. Poſtq̄ oſtēdiſti mihi percuſſi femur meū. q.d. ſicut vidi ſic feci. Eſa. xlij.d. Qui vides multa nonne cuſtodies? x Aſſecuto a principio: iō pōt eſſe teſtis idone⁹. Joh. xv.d. Uos teſtimoniū ꝑhibebitis de me: q2 ab iītio mecū eſtis. z Scribere. Uetula meli⁹ ſcribit euāgeliū q̄n̄q; ꝙ̄ doctor: q2 ope exequit̄ ⁊ alijs p̄bet exēplū. Eſa. xliiij.a. Iſte dicet/ dñi ego ſū: ⁊ hic ſcribet manu ſua dño. Joh. viij.a. Digito ſcribebat in terrā. a Optime theophile: ſcribitur theophilo: quia amicis conſilia reuelantur. Prouerb. xxv.b. Cauſam tuam cum amico tuo tracta. b Ut cognoſcas: q2 amanti datur cognitio. j. Joh. ij.d. Unctio ei⁹ docet vos de omnibus. Pſ. 61.

Explicit expoſitio proemij ſancti Luce